

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

نویسنده: حمید سلطانزاده

۱۹ اگست ۲۰۲۲

خدا حافظ فیلدز!

در سال ۲۰۱۴ همزمان با رویارویی روسیه با غرب و امریکا پیرامون بحران کریمه "انستیتوت امریکائی تحقیقاتی ریاضی کلی" دیگر نامی از کشور روسیه در لیست ۴ نفره برندگان فیلدز قرار نداد. در سال ۲۰۱۸ و اهدای این جایزه به آقای "فریدون درخشانی" (کوچر بیرکار) اعتبار بین المللی این نشان در بین ریاضیدانان بشدت تحلیل رفت. بر همگان واضح بود که شخص نامبرده اگر داخل ایران فعالیت می کرد و ناسیونالیستی منتقد کشورش نبود هرگز چنین نشانی را نمی توانست صاحب شود.

با شروع نبرد اوکراین و آشکار شدن افول هژمونی غرب و امریکا و قطب بندی های جدید جهانی و تحولاتی دیگر نظیر مرگ ناتو و پایان دهکده جهانی و با انکشاف تناقضات تاریخی طبقاتی مالکیت خصوصی به عنوان پایه نی ترین اصل لیبرالیسم، طبیعی است که شاهد بی اعتباری جشنواره ها، نشانها و جوایز بین المللی در حاشیه این وقایع عظیم تاریخی باشیم. اگر زمانی تعلق "نخل طلا" در جشنواره کن موجبات اعتبار را به همراه داشت، دریافت آن در جشنواره امسال، باز هم بیشتر از سالهای اخیر دقیقاً عکس آن را عمل کرد. اگر چه واضح است از ابتداء، همواره یک پای این جشنواره های بین المللی در سیاست بوده و هرچه زمان بر آنان گذشت، تناقضات نظم موجود، بیشتر بر بی اعتباری آنها صحنه گذاشت، اما نبرد کنونی پرده از وقایع پشت آنها درید. یکی از این نشانها و افتخارات، دریافت نشان "فیلدز" بود.

این جایزه هر چهار سال یکبار و به ۲ تا ۴ نفر از ریاضیدان تعلق می گیرد. بسیاری از این مدال به عنوان نوبل ریاضی یاد می کنند، اما باید توجه داشت که خلاف نوبل که غالباً دریافت کنندگان آن بعد از چند صبحی دار فانی را وداع می گویند، فیلدز از میان افراد جوان زیر ۴۰ سال برندگان خود را برمی گزیند و در نهایت جایگاه ویژه ای است که جامعه علمی جهانی با جدا کردن علم ریاضی از سایر رشته ها و علوم نظری دیگر، برای این نشان قائل شده است. سال ۱۹۹۴ اولین دوره این کنگره بعد از فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی بود. از آن زمان تا سال ۲۰۱۴، یعنی برای ۵ دوره متوالی، در بین تمامی کشورهای جهان، همواره نام یک ریاضی دان روس -به عنوان یک سر و گردن بالاتر از سایر ریاضیدانان- که همگی دانش آموخته در مدارس و مراکز تحقیقاتی اتحاد جماهیر شوروی بودند، در بین چهار نفر منتخب قرار داشته است.

یکی از این ریاضیدان روسی در سال ۲۰۱۲ که این نشان به وی تعلق گرفت "گریگوری پرلمن" روسی بود. مردی که در رسانه های بورژوازی از وی تحت عنوان ریاضیدان دیوانه، احمق، بی خانمان، متکبر و متعصب روسی یاد می شود.

گریگوری پرلمن متولد و دانش آموخته لنینگراد و از اعضای تیم ملی شوروی بود و تمامی این حملات بعد از امتناع وی از گرفتن این نشان و جایزه یک میلیون دلاری به عنوان اولین ریاضیدان هزاره شروع شد. ریاضیدانی که با اثبات یکی از مسائل باز و بسیار پیچیده تحت عنوان "حدس پوانکاره" شناخته می شود. قبل از اثبات این حدس پیچیده، که نزدیک به سه سال وقت تنها صرف بررسی خود این اثبات از سوی ریاضیدانان شد، بر همگان مشخص بود که اثبات چنین مسأله ای را یا یک تیم تحقیقاتی متشکل از دانشمندان ریاضی، فزیک نظری و کیهان شناسی و یا از عهده فردی بر خواهد آمد که به هر سه این علوم مسلط باشد. این امکان البته در کشورهای غربی – و البته ایران که هم در محتوا و هم فرم شباهت بسیاری با آنها دارد- احتمالی ضعیف است. با نگاهی اجمالی به کتابهای نظری چون ریاضی، فزیک و کیمیا در کشورهای توسعه یافته غربی، آنچه مشهود است، غالب مفاهیم کشف شده بدون در نظر گرفتن تکامل تاریخی و ضرورت این کشفیات، به صورت منفک بحث شده اند. همچنین این کتابها از کاربرد مفاهیم کشف شده نیز خیلی گذرا رد شده اند. دانش آموختگان اینجا تنها با مفاهیم انتزاعی تحت مفاهیمی چون یک عنصر با خواص ویژه، یک فرمول ریاضی محض و یا موازنه ای کیمیائی به صورت مجرد روبه رویند.

"فریدریش انگلس" در کتاب "دیالکتیک طبیعت" در باره اهمیت کاربرد علوم می نویسد:

"پرستیلی و شیل بدون آن که از کاربردهای عنصر اکسیژن آگاه باشند آن را تهیه کردند و گرچه کشف این عنصر توسط آنتوان لائووازیه بعد از آن دو تا صورت گرفت، اما لائووازیه را – به علت آگاهی از خواص و کاربردهای عنصر اکسیژن- باید کاشف این عنصر نامید."

از اینها گذشته پیشرفت و تکامل علوم، شاخه بندی های هر چه بیشتر آن را ضروری می کند و در دنیای کنونی آنقدر این تقسیم بندی و زیرشاخه ها رشد یافته که فردی که از آن تحت عناوینی چون محقق یا دانشمند یاد می شود، غالباً در یکی از شاخه های ظریف تنها یکی از علوم تبحر دارد و دنیای رقابتی و فردگرایی سرمایه داری هر چه بیشتر امکان کار گروهی و تبادل علوم را از انسان این دوره سلب نموده است.

در سال ۲۰۱۴ همزمان با رویارویی روسیه با غرب و امریکا پیرامون بحران کریمه "انستیتوت امریکائی تحقیقاتی ریاضی کلی" دیگر نامی از کشور روسیه در لیست ۴ نفره برندگان فیلدز قرار نداد. در سال ۲۰۱۸ و اهدای این جایزه به آقای "فریدون درخشانی" (کوچر بیرکار) اعتبار بین المللی این نشان در بین ریاضیدانان بشدت تحلیل رفت. بر همگان واضح بود که شخص نامبرده اگر داخل ایران فعالیت می کرد و ناسیونالیستی منتقد کشورش نبود هرگز چنین نشانی را نمی توانست صاحب شود.

و اما آنچه امسال و در ۵ جولای ۲۰۲۲ در جریان برگزاری این کنگره روی داد، نوب شدن کامل این مدال طلا در کوره های مذاب سرگردانی و وحشت جهان آزاد بود. این کنگره قرار بود در سن پترزبورگ، به میزبانی روسیه برگزار و افتتاح آن با سخنرانی ولادیمیر پوتین انجام گردد. مشکلی که جامعه علمی بلوک غرب با آن مواجه گردیده بود، به این شکل مصلحت اندیشی شد که این کنگره در هلسنکی فنلاند (یعنی کشوری که به همراه سویدن الحاق آن به ناتو در دستور کار است) برگزار و در ابتدای مراسم با سخنرانی "کارلوس کنیگ" رئیس اتحادیه بین المللی ریاضیات درباره جنگ اوکراین و محکومیت روسیه و بیرحمانه تلقی نمودن این جنگ آغاز گردد.

فارغ از آن که ریاضیدانانی از سه کشور امریکا، بریتانیا و فرانسه سه برنده سال شناخته شدند، بدیهی بود که نفر چهارمی که باید جای ریاضیدان روسی را می گرفت فردی از اوکراین باشد و این قرعه به نام خانم "مارینا ویاروفشکا" افتاد.

خداحافظ فیلدز. ای عضو انجمن سلطنتی کانادا. زندگی تو هم ۸۶ سال طول کشید.

حمید سلطانزاده

۲۴ مرداد- اسد- ۱۵/۱۴۰۱ گسست ۲۰۲۲